

สหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างผู้บริหารมืออาชีพ
กับการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา
Canonical Correlation Analysis Between Professional
Administrator and Crisis Management of Secondary School
Administrator

¹นารีรัตน์ พลแจ้ง Nareerat Poljang

²นุชนารา รัตนศิริระประภา Nuchnara Rattanasiraprapha

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: krumaypj@gmail.com

Received December 4, 2024; Revised January 20, 2025; Accepted: January 27, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 3) เพื่อทราบผลสหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 96 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการยืนยันองค์ประกอบผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้ความสามารถ 2) ทักษะภาวะผู้นำ 3) ผู้นำทางวิชาการ 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) ทักษะยุคใหม่ 6) คุณลักษณะ และ 7) ผลการปฏิบัติงาน และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกองค์ประกอบ 2. องค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การประเมินสถานการณ์และการปรับตัว 2) ทักษะการสื่อสาร 3) การวางแผนและจัดลำดับความสำคัญ 4) การแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ และ 5) ทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล และ 3. สหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา มีฟังก์ชันคาโนนิกอล 1 ฟังก์ชันที่มีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถอธิบายซึ่งกันและกันได้ร้อยละ 41.30 และมีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอลเท่ากับ 0.643

คำสำคัญ: ผู้บริหารมืออาชีพ; การบริหารภาวะวิกฤต; สหสัมพันธ์คาโนนิกอล

Abstract

The purposes of this research were 1) to determine the results of confirmed the factor of the professional administrator of secondary school administrator, 2) to determine the factor of crisis management of secondary school administrator, and 3) to determine the canonical correlation between professional administrator and crisis management of secondary school administrator. The samples were 96 of the secondary schools where the respondents were school director, deputy school director and head department from each school totally 288 respondents. The research instruments were the semi-structured interview and the opinionnaire. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis and canonical correlation analysis. The results of this research were as follow 1. The results of confirmed the factor of the professional administrator for secondary school administrator consisted of 1) knowledge and ability 2) leadership skill 3) academic leadership 4) morality and ethics 5) modern skills 6) characteristic and 7) performance, accurate harmony with empirical data 2. The factor of the crisis management for secondary school administrator consisted of 1) situation assessment and adaptation 2) communication skills 3) planning and prioritization 4) problem-solving and accountability and 5) technology and digital skills 3. The canonical correlation between professional administrator and crisis management of secondary school administrator had one functions of canonical, statistically significant at the 0.01 level, explained 41.30% of the variance between each other and canonical correlation value was 0.643.

Keywords: Professional Administrator; Crisis Management; Canonical Correlation Analysis

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพการเรียนการสอนในสังคมไทย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นมืออาชีพจึงมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากจะต้องเผชิญกับความท้าทายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการศึกษา ซึ่งรวมไปถึงการพัฒนาแผนกลยุทธ์ การสร้างแรงจูงใจให้กับครูและนักเรียน และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ต้องมีคุณสมบัติที่หลากหลาย โดยเริ่มจากการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

เกี่ยวกับการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องเข้าใจถึงแนวทางและนโยบายการศึกษา รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดเหล่านี้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถสื่อสารให้กับทีมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจได้ จะช่วยให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรให้มีความเป็นมืออาชีพจึงถือได้ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตขององค์กรซึ่งต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการตระหนักรู้ถึงข้อมูลที่สำคัญ สามารถวิเคราะห์ ข้อมูลที่มีความแตกต่างและซับซ้อน มีมุมมองและวิสัยทัศน์ในระดับของสังคมโลกที่เชื่อมต่อและโยงใยกัน ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศมากยิ่งขึ้น ต้องมีความพร้อมที่จะใช้กระบวนการทำงานแบบใหม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ทีมงานและประสานการบริหาร สามารถใช้กระบวนการทำงานแบบส่งเสริมความร่วมมือของบุคลากรภายในและเครือข่ายการทำงานภายนอกให้มากยิ่งขึ้น การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารและการจัดการเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลาย เป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นให้จงได้ ทুমเทพลังกาย และความคิดอย่างเต็มกำลัง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีความสามารถในการจัดการองค์กร บริหารจัดการให้มีครูสอนอย่างพอเพียง มอบหมายงาน ให้บุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพ สอดรับกับภาระและปริมาณงาน ใช้หลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการบริหาร ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์รอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนใน สถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศ ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายทันการ (A. Mursal and Q. Fatima, 2019)

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในสังคม การบริหารจัดการที่ดีจะส่งผลให้เกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอาจเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษา การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในบางครั้งอาจมีอุปสรรคทางด้านบุคลากร ความไม่เข้ากันระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง รวมไปถึงการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ไข้ไหม้ ภัยธรรมชาติ หรือแม้กระทั่งความไม่สงบทางสังคม ทุกเหตุการณ์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ในบริบทนี้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นมืออาชีพจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจมองข้ามได้ ในการบริหารสถานการณที่ไม่ปกติ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญจะต้องสามารถวางแผนและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งรับและตอบสนองต่อวิกฤตอย่างรวดเร็วสามารถลดผลกระทบที่เกิดขึ้น และช่วยให้สถานศึกษายังคงสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างราบรื่น การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนจะทำให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นโอกาสและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องในช่วงเวลาที่ท้าทาย ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงิน และการประสานงานกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ในช่วงเวลาวิกฤตการสร้างความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนจะเป็นกุญแจสำคัญในการฟื้นฟูสถานการณ์ให้กลับมาสู่ภาวะปกติ ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาในยุคของการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับกระแสดังกล่าวและสิ่งสำคัญที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ดังที่เบนนิซและนาณูซ (Bennis and Nanus) อธิบายว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีความสามารถในการเคลื่อนย้ายองค์กรจากจุดที่อยู่ในปัจจุบันไปสู่อนาคตได้ สามารถสร้างวิสัยทัศน์ที่จะช่วยนำความสำเร็จก้าวหน้ามาสู่องค์กร สร้างความเต็มใจให้แก่บุคลากรในการที่จะเปลี่ยนแปลง สร้างวัฒนธรรมใหม่ และสร้างยุทธศาสตร์สำหรับองค์กรที่สามารถใช้ประโยชน์สูงสุดของพลังงาน และทรัพยากร (Bennis and Nanus, 1985)

จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าปัญหาสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษาในยุคที่เราต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสถานการณ์ต่างๆ ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ ความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาวะวิกฤตกลายเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การบริหารจัดการโรงเรียนในช่วงวิกฤตนั้นไม่เพียงแต่เป็นการรับมือกับสถานการณ์เฉพาะหน้า แต่ยังเกี่ยวข้องกับการวางแผนระยะยาว การสร้างระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการเตรียมความพร้อมสำหรับความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จากเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์คานานิคอระหว่างความเป็นมืออาชีพกับการบริหารในภาวะวิกฤตของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนการพัฒนาตนเองของผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพ และเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนงานตลอดจนพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์คานานิคอระหว่างผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผู้บริหารมืออาชีพและการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจนและนำไปพัฒนาเครื่องมือวิจัย

2. ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณของตัวแปรผู้บริหารมืออาชีพ และตัวแปรการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 และมีค่าความเที่ยงของผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ 0.970 และมีค่าความเที่ยงของการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ 0.993 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ คือ 0.932 โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสิ้น 96 โรงเรียน ได้มาโดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ความเชื่อมั่น 90 % จากขนาดประชากร 2,500 หน่วย และใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) โดยจำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยผู้ให้ข้อมูล กำหนดโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน 3) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน จำนวนผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 288 คน และการเก็บข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อขอความอนุเคราะห์โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 96 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัย โดยมีวิธีการดังนี้ 1) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง 2) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นให้กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และขอความอนุเคราะห์โรงเรียนส่งกลับคืน 3) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามความคิดเห็นแบบออนไลน์ (Google Form) โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจาก 86 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 258 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.58 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติได้แก่ ความถี่ (frequencies : f) และร้อยละ (percentage : %) มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของเบสต์และคานท์ (Best and Kahn, 2006) (3) การวิเคราะห์ผู้บริหารมืออาชีพ ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนสอดคล้อง ตามเกณฑ์ของอาร์บักเคิล (Arbuckle, 2013) (4) การวิเคราะห์การบริหารในภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) (5) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลของผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัศึกษากับการ

บริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis)

3. ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพของตัวแปรการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 ปี 3) มีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

ผลการวิจัย

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา มีผลการวิจัยดังตารางที่ 1

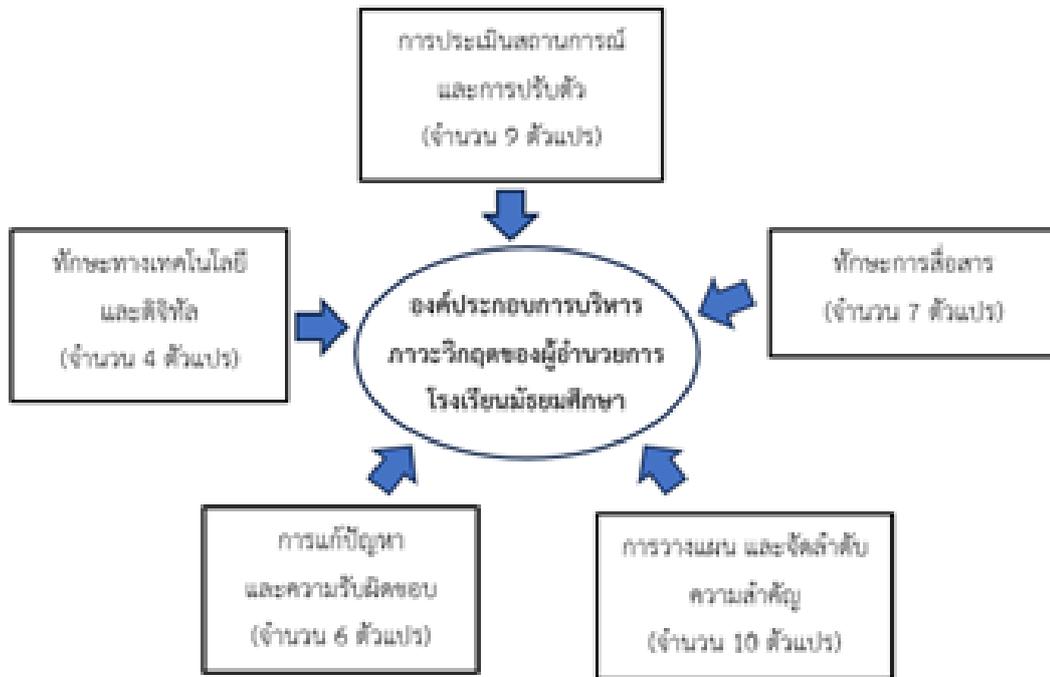
ตารางที่ 1 แสดงความสอดคล้องขององค์ประกอบผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา
1. ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2) / df	< 3.00	1.058	ผ่านเกณฑ์
2. ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ไม่มีนัยสำคัญหรือ ค่า p - value > 0.05	ไม่มีนัยสำคัญ 0.389	ผ่านเกณฑ์
3. ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษ (RMR)	< 0.05	0.003	ผ่านเกณฑ์
4. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	> 0.90	0.991	ผ่านเกณฑ์
5. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแล้ว (AGFI)	> 0.90	0.968	ผ่านเกณฑ์
6. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI)	> 0.90	1.000	ผ่านเกณฑ์
7. ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน ในการประมาณค่า (RMSEA)	< 0.08	0.015	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อย คือ การประเมินสถานการณ์และการปรับตัว ทักษะการสื่อสาร การวางแผนและ

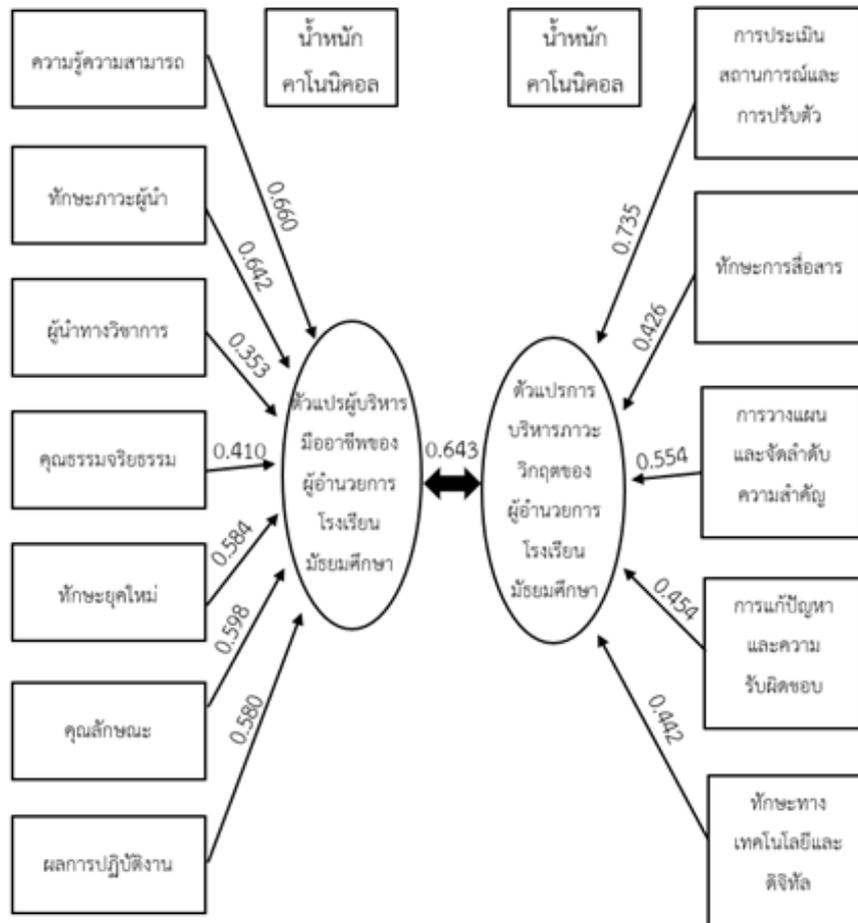
การจัดลำดับความสำคัญ การแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ และทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากภาพที่ 1 ผลการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 36 ตัวแปร

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า สหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลฟังก์ชันที่ 1 แสดงว่าค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างตัวแปรผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัศึกษากับตัวแปรการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัศึกษามีความสัมพันธ์กัน สามารถอธิบายซึ่งกันและกันได้ร้อยละ 41.30 ($Rc^2 = 0.413$) ในทิศทางเชิงบวก หากพิจารณาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลพบว่า อยู่ในระดับสูง ($Rc = 0.643$) ชุดตัวแปรผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถอธิบายตัวแปรคาโนนิคอลชุดตัวเองได้ร้อยละ 57 และสามารถอธิบายตัวแปรคาโนนิคอลชุดตรงข้าม (ตัวแปรการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา) ได้ร้อยละ 46 ชุดตัวแปรการบริหารสถานการณ์ภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถอธิบายตัวแปรคาโนนิคอลชุดตัวเองได้ร้อยละ 53.3 และสามารถอธิบายตัวแปรคาโนนิคอลชุดตรงข้าม (ตัวแปรผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา) ได้ร้อยละ 43.1 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงสหสัมพันธ์คาโนนิคอลลระหว่างผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤต

จากภาพที่ 2 กล่าวได้ว่า ตัวแปรคาโนนิคอลลผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤตมีความสัมพันธ์กันสูง โดยตัวแปรคาโนนิคอลลผู้บริหารมืออาชีพ จะส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอลลการบริหารภาวะวิกฤตมากที่สุด ในทิศทางเดียวกัน รองลงมาที่ทักษะภาวะผู้นำ คุณลักษณะ ทักษะยุคใหม่ ผลการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม ผู้นำทางวิชาการ ตามลำดับ โดยส่งผลปานกลางต่อตัวแปรคาโนนิคอลลการบริหารภาวะวิกฤตในทิศทางเดียวกัน ส่วนตัวแปรคาโนนิคอลลการบริหารภาวะวิกฤต การประเมินสถานการณ์และการปรับตัว ส่งผลต่อตัวแปรคาโนนิคอลลผู้บริหารมืออาชีพมากที่สุด ในทิศทางเดียวกัน รองลงมา คือ การวางแผนและจัดลำดับความสำคัญ การแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ ทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร ตามลำดับ โดยส่งผลปานกลางต่อตัวแปรคาโนนิคอลลผู้บริหารมืออาชีพในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลลเท่ากับ 0.643

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ มีข้อค้นพบที่สำคัญในการนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ความสามารถ 2) ด้านทักษะภาวะผู้นำ 3) ด้านผู้นำทางวิชาการ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5) ด้านทักษะยุคใหม่ 6) ด้านคุณลักษณะ และ 7) ด้านผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 คือผลการยืนยันองค์ประกอบผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับนักการศึกษาและงานวิจัยของโคมิยะ คาซูโยชิ กล่าวว่าผู้บริหารมืออาชีพจะต้องมีองค์ประกอบ 1) ทักษะด้านตัวเลข 2) ทักษะการค้นพบ 3) ทักษะการเรียนรู้ 4) ทักษะการอ่าน 5) ทักษะด้านเวลา 6) ทักษะการแก้ปัญหา 7) ทักษะการคิดริเริ่ม 8) ทักษะการทำให้สำเร็จ 9) ทักษะด้านบุคคล 10) ทักษะการเป็นผู้นำ และ 11) ทักษะการสร้างกิจกรรม (โคมิยะ คาซูโยชิ, 2567) สอดคล้องกับงานวิจัยของอานี โซเอซันติ (Ani Soesanti) ศึกษาเรื่องความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาการเรียนรู้ (Learning Development) 2) วัฒนธรรมโรงเรียน (School Culture) 3) คุณภาพกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน (Process Quality and Student Learning Outcomes) 4) การประกอบการในโรงเรียน (School Entrepreneurship) 5) การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา (Performance Assessment of Teachers and Education Personnel) และ 6) การชี้แนะและพัฒนาครู (Guiding and Developing Teachers) (Ani Soesanti, 2023) และสอดคล้องกับปิยพจน์ ตูลาชม ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาว่า พบว่าคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) ความคิดสร้างสรรค์ 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 5) ความสามารถทางการบริหาร 6) ผู้นำทางวิชาการ 7) การวางแผนองค์กร 8) การบริหารบุคคล 9) การบริหารงบประมาณ และ 10) การจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศ (ปิยพจน์ ตูลาชม, 2557) สอดคล้องกับคมสัน วงษ์ชาลี ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านการจัดระบบงาน 3) ด้านวิชาการ 4) ด้านบริหารจัดการ 5) ด้านสังคมและชุมชน และ 6) ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร (คมสันต์ วงษ์ชาลี, 2561)

2. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นพหุองค์ประกอบประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การประเมินสถานการณ์และการปรับตัว 2) ทักษะการสื่อสาร 3) การวางแผน และจัดลำดับความสำคัญ 4) การแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ และ 5) ทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล องค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับ

สมมติฐานการวิจัยที่ว่าองค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นพหุองค์ประกอบ

ทั้งนี้องค์ประกอบทั้ง 5 ข้อ เป็นประเด็นสำคัญในการที่ผู้บริหารจะดำเนินการตามองค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อให้อาจจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการองค์การที่ดีจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้องค์การสามารถเติบโตและคงความยั่งยืนได้ รวมไปถึงการประเมินสถานการณ์และการปรับตัวเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อการประเมินสถานการณ์เสร็จสิ้น การปรับตัวจะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งหมายถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แนวทางหรือกลยุทธ์ เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยด้านการสื่อสารและสร้างความร่วมมือ การสื่อสารที่มีคุณภาพเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความร่วมมือซึ่งทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นบวก การสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการเคารพซึ่งกันและกันจะช่วยให้เกิดการทำงานร่วมที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในที่สุดด้านการคิดและการจัดลำดับความสำคัญนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันและการทำงาน โดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่ต้องการการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม การคิดเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ และทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สอดคล้องกับความเห็นของนักการศึกษาและงานวิจัยพบว่าองค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นพหุองค์ประกอบ บอยน์ (Boin) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารภาวะวิกฤต ประกอบด้วย 1) การสื่อสารที่ชัดเจนและโปร่งใส 2) การสร้างความรู้สึกร่วมกัน 3) การส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน 4) การระบุและจัดการกับความเสี่ยง 5) การสร้างความร่วมมือ 6) การปรับตัวและนวัตกรรม 7) การวางแผนระยะยาว 8) การวางแผนล่วงหน้า 9) การบริหารความเสี่ยง 10) การสร้างความร่วมมือ 11) การเรียนรู้จากเหตุการณ์ 12) ความยืดหยุ่น 13) การจัดการทรัพยากร (Boin, 2017) สอดคล้องกับไวน์โฮลด์ (Weinhold) กล่าวถึงผู้นำในการจัดการกับสถานการณ์ในภาวะวิกฤต โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสื่อสารที่ชัดเจนและโปร่งใสในช่วงวิกฤต การแสดงความคิดเห็นนอกเหนือจากผู้ที่ได้รับผลกระทบและการให้ข้อมูลที่ถูกต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุนให้ทุกคนร่วมมือกัน นอกจากนี้ผู้นำต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวตามสถานการณ์อย่างรวดเร็ว เพื่อค้นหาวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา อีกหนึ่งจุดสำคัญคือการสร้างทีมที่มีพลังและความสามารถในการทำงานร่วมกัน วิกฤตไม่ควรทำให้เกิดความตึงเครียด แต่ควรเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับทีม การฟังความคิดเห็นของสมาชิกในทีมและการให้โอกาสในการมีส่วนร่วมทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการแก้ไขปัญหา ท้ายที่สุดศิลปะแห่งการเป็นผู้นำในยุควิกฤตไม่ได้เป็นเพียงการจัดการสถานการณ์เฉพาะหน้า แต่ยังรวมถึงการสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสำหรับอนาคต ผู้นำที่สามารถนำพาทีมผ่านพ้นวิกฤตได้ จะเป็นผู้สร้างมรดกที่ดีให้กับองค์กรและสังคมในระยะยาว และสอดคล้องกับธรรมนิติ กล่าวถึงองค์ประกอบบริหารองค์กรในภาวะวิกฤต ประกอบด้วย 1) การจัดลำดับความสำคัญ 2) การสื่อสารในภาวะวิกฤต 3) การคิดเชิงวิพากษ์และการตัดสินใจ 4) ความยืดหยุ่นทางความคิด 5) การสร้างความร่วมมือ (Weinhold, 2018)

3. ผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา มี สหสัมพันธ์กันหรือไม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านผู้บริหารมืออาชีพของ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะภาวะผู้นำ ด้าน ผู้นำทางวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะยุคใหม่ ด้านคุณลักษณะ ด้านผลการปฏิบัติงาน กับตัวแปรการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย การประเมิน สถานการณ์และการปรับตัว ทักษะการสื่อสาร การวางแผนและการจัดลำดับความสำคัญ การ แก้ปัญหาและความรับผิดชอบ ทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัลนั้นมีความสัมพันธ์กันเป็นไปตาม สมมติฐานการวิจัยที่ว่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอกระหว่างความเป็นมืออาชีพกับการบริหารในภาวะวิกฤต ของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน

ทั้งนี้เพราะความรู้ความสามารถด้านต่างๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้อำนวยการโรงเรียนรวมถึงด้านทักษะภาวะผู้นำ ด้านผู้นำทางวิชาการ หรือแม้กระทั่ง ด้านคุณธรรมจริยธรรม การทำงานของผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีการนำทักษะยุคใหม่มาใช้เพื่อให้ สามารถบริหารจัดการในภาวะวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะภาวะวิกฤตนั้นจะมาจากโรคระบาด ภัยธรรมชาติ หรือปัญหาสังคม สิ่งที่ต้องตระหนักถึงก็คือคุณลักษณะและทักษะที่ผู้อำนวยการควรมี เพื่อที่จะสร้างสถานศึกษาที่แข็งแกร่งและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เริ่มจากในภาวะ วิกฤตผู้อำนวยการต้องมีความสามารถในการประเมินสถานการณ์แบบทันทีทันใด พร้อมทั้งปรับตัวให้ เข้ากับสถานการณ์ การสื่อสารโดยผู้อำนวยการต้องสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในสถานการณ์วิกฤตการวางแผนที่รัดกุมและการจัดลำดับความสำคัญเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะช่วยให้ผู้อำนวยการสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว หากเมื่อเกิด สถานการณ์วิกฤตผู้อำนวยการต้องรับมือและแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงทีพร้อมทั้งแสดงความ รับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจ หรือผลการปฏิบัติที่ออกมาทั้งด้านบวกและด้านลบ

นอกจากนี้ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล เพื่อ สามารถใช้งานเครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสาร การจัดการข้อมูล และการสร้างเนื้อหาการเรียนการสอน ที่ตอบโจทย์กับยุคสมัย ทักษะเหล่านี้ไม่เพียงช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ ยังทำให้โรงเรียนสามารถเปิดรับและนำเสนอการเรียนรู้อันรูปแบบใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์และน่าสนใจได้ ดังนั้นผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัศึกษานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหาร ในภาวะวิกฤต การมีคุณลักษณะและทักษะที่เหมาะสม ไม่เพียงแต่จะช่วยให้องค์กรสามารถรับมือกับ ความท้าทายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นให้กับบุคลากรใน องค์กร ทำให้มีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์ พบว่าแนวทางการบริหารในภาวะวิกฤตของ ผู้อำนวยการโรงเรียนสอดคล้องกับองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียน อาทิ ด้านคุณลักษณะ มีสติปัญญา มนุษย์สัมพันธ์ ท่าทางดี ชัดเจนเป้าหมายควรมีความชัดเจนเรียบง่าย ไม่ สลับซับซ้อน และเน้นถึงสิ่งที่เราต้องการให้ดีขึ้น จะช่วยให้ทีมงานสามารถทุ่มเทความพยายามไปได้

อย่างเต็มที่ และทำให้มีความแข็งแกร่งในสิ่งที่เรากำลังจะทำ ทำไมต้องทำสิ่งนั้น เราจะทำสิ่งนั้นได้โดยวิธีใด ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้นำหรือผู้นำในภาวะวิกฤติในประเทศไทยที่ดีต้องมีจริยธรรมของความเป็นผู้นำที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมที่มีธรรมะในจิตใจจึงได้ให้ความสำคัญกับจริยธรรมเป็นสำคัญทั้งจริยธรรมทางกายจริยา วชิจริยา และทางมโนจริยา (ฐานริณทร์ หาญเกียรติวงศ์, 2563) และสอดคล้องกับโรนัลด์ และโทบี้ (Ronald and Toby) ผลการวิจัยพบว่าการเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพในช่วงวิกฤตจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยลักษณะของผู้นำ: คุณลักษณะที่จำเป็นของผู้นำที่ประสบความสำเร็จในช่วงวิกฤต เช่น ความพินิจ ความเห็นอกเห็นใจ การตัดสินใจ และความสามารถในการปรับตัว(Ronald and Toby, 2023)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 3 แสดงแผนภูมิการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากภาพที่ 3 การบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้กับองค์กรการศึกษา โดยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักที่ช่วยให้ผู้อำนวยการสามารถจัดการกับสถานการณ์วิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบแรกคือการประเมินสถานการณ์และการปรับตัว ซึ่งผู้อำนวยการต้องมีความสามารถในการตรวจสอบและวิเคราะห์สถานการณ์ที่อาจนำไปสู่วิกฤตอย่างรอบคอบ โดยต้องสามารถปรับตัวตามหน้าที่และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบที่สองคือทักษะการสื่อสาร ซึ่งผู้อำนวยการต้องพัฒนาทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ผ่านการฝึกอบรม เพื่อฟื้นฟูและเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนในช่วงหลังวิกฤต การทำงานในระบบที่เปิดกว้างและการสื่อสารที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การวางแผนและจัดลำดับความสำคัญเป็นองค์ประกอบที่สาม ซึ่งผู้อำนวยการต้องมีความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาอย่างเป็นระบบและชัดเจน การปรับกลยุทธ์การสื่อสารให้สอดคล้องกับภารกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยมขององค์กรเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง องค์ประกอบที่สี่คือการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ ผู้อำนวยการต้องมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ และรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ในการป้องกันผลกระทบด้านลบของวิกฤตก็เป็นสิ่งสำคัญ สุดท้าย องค์ประกอบที่ห้าคือทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล ผู้อำนวยการต้องมีการใช้เทคโนโลยีทางออนไลน์ในการสื่อสารอย่างหลากหลาย รวมถึงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ การมีความรู้ในการเลือกรับข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้แนวทางใหม่ ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤตก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้การบริหารจัดการมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และทักษะที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนในอนาคต

บทสรุป

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการนำองค์ประกอบทั้ง 12 องค์ประกอบมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยแบ่งออกเป็นตัวแปร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรผู้บริหารมืออาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) ความรู้ความสามารถ 2) ทักษะภาวะผู้นำ 3) ผู้นำทางวิชาการ 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) ทักษะยุคใหม่ 6) คุณลักษณะ และ 7) ผลการปฏิบัติงาน ส่วนกลุ่ม ตัวแปรการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) การประเมินสถานการณ์และการปรับตัว 2) ทักษะการสื่อสาร 3) การวางแผนและจัดลำดับความสำคัญ 4) การแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ และ 5) ทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล พบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองกลุ่มมีน้ำหนักสูงและมีทิศทางไปในทางเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าทุกตัวมีความสัมพันธ์กัน และหากขาดตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งไปก็จะมีผลกระทบทางเดียวกันกับตัวแปรอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะภาวะผู้นำ ผู้นำทางวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม ทักษะยุคใหม่ คุณลักษณะ และผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินสถานการณ์และการปรับตัว ทักษะการสื่อสาร การวางแผนและจัดลำดับความสำคัญ การแก้ปัญหาและความรับผิดชอบ และทักษะทางเทคโนโลยีและดิจิทัล เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาในภาวะวิกฤตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลกระทบต่อสถานศึกษาน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรด้านผู้บริหารมีอาชีพกับการบริหารภาวะวิกฤตของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสัมพันธ์กันระดับสูง ดังนั้นควรพัฒนาและให้ความสำคัญกับผู้บริหารมีอาชีพในระดับสูง เพราะจะทำให้การบริหารภาวะวิกฤตประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพสูงด้วย

เอกสารอ้างอิง

- คมสันต์ วงษ์ชาติ. (2561). “คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โคมิยะ คาซุโยชิ. (2567). *11 ทักษะเปลี่ยนมือใหม่ให้เป็นมืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: ฮาวทู อมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์.
- ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์. (2563). ภาวะผู้นำการบริหารในภาวะวิกฤติสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(2): 105-118.
- ปภาดา เสนาะพิน. (2557). “ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ปิยพจน์ ตุลาชม. (2557). “รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- A. Boin. (2017). *The Politics of Crisis Management*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press.
- Bennis, W. and Nanus, B. (1985). *Leader: The Strategies for Taking Charge*. New York: Harper and Row.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). *Research in Education*. 10th ed. Massachusetts: Pearson Education.
- Mursal A. and Fatima Q. (2019). *Education in Emergencies*. Retrieved [16 October 2024] from <https://pressbooks.pub/schools/chapter/teaching-interactive-stem-education-for-girls-in-secondary-levels/>
- R, Ronald. & N, Toby. (2023). Crisis Leadership. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, (18)(10): 201-224.

Soesanti, A. (2023). PRINCIPAL PROFESSIONALISM IN IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION IN SENIOR HIGH SCHOOL. *Jurnal Pendidikan Islam dan Multikulturalisme*, (5): 1-19.

Weinhold, R. (2018). *The art of crisis leadership*. Australia: Per Capita Publishing.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row Publications.

